

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Główny Geolog Kraju
Krzysztof Galos

DGL-WSM.0500.6.2026.WK
4538148.18709564.15138326
Warszawa, 15-09-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Andrzeja Szejny (K10INT19368).
Temat: stan prac nad projektem ustawy o zapewnieniu dostępu do surowców krytycznych, w tym surowców ważnych dla krajowej gospodarki (UC83) oraz realizacji przez Polskę unijnych wymogów wynikających z rozporządzenia CRMA w zakresie dywersyfikacji dostaw surowców krytycznych oraz dostaw surowców strategicznych dla Polski z krajów Afryki.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT19368 Posła Andrzeja Szejny przekazuję odpowiedź w zakresie Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

1. Jaki jest stan prac nad projektem Ustawy o zapewnieniu dostępu do surowców krytycznych, w tym surowców ważnych dla krajowej gospodarki (UC83)?

Projekt ustawy znajduje się obecnie na etapie prac Stałego Komitetu Rady Ministrów (SKRM). Aktualne informacje dotyczące przebiegu procesu legislacyjnego, w tym kolejne wersje projektu, uzgodnienia, opinie i dokumenty towarzyszące, są publikowane na stronie Rządowego Centrum Legislacji (<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12401805>).

2. W jaki sposób Rząd RP zamierza zrealizować wymogi unijnego rozporządzenia CRMA w zakresie dywersyfikacji dostaw surowców krytycznych, tak aby żaden kraj trzeciej nie odpowiadał za więcej niż 65% dostaw danego surowca strategicznego do Polski i czy są analizowane zasoby wymienionych krajów Afryki?

Na wstępie należy wskazać, że benchmark 65% określony w CRMA dotyczy całej Unii Europejskiej, a nie poszczególnych państw członkowskich. Oznacza to, że celem UE jest takie zdywersyfikowanie dostaw, aby żadne państwo trzecie nie odpowiadało za ponad 65% unijnego rocznego zużycia danego surowca strategicznego. Polska nie ma więc odrębnego obowiązku osiągnięcia tego poziomu na rynku krajowym, natomiast uczestniczy w realizacji celu unijnego. Odbywa się to poprzez działania na rzecz dywersyfikacji dostaw, rozwój krajowych i unijnych zdolności wydobywczych, przetwórczych i recyklingowych oraz współpracę z państwami trzecimi, w tym analizę potencjału surowcowego państw trzecich - także państw Afryki.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa surowcowego Polski i Unii Europejskiej podejmowane są natomiast działania obejmujące rozwój współpracy międzynarodowej oraz partnerstw z państwami posiadającymi perspektywiczne zasoby surowców krytycznych. Jednym

z krajowych działań służących wzmocnieniu dywersyfikacji i bezpieczeństwa dostaw surowców jest powołanie *Grupy ds. międzynarodowej współpracy surowcowej w ramach Zespołu ds. Polityki Surowcowej Państwa*, będącego międzyresortowym forum koordynacji działań administracji rządowej w obszarze polityki surowcowej. Grupa skoncentruje się na surowcach krytycznych dla UE oraz kluczowych i deficytowych dla Polski, z wyłączeniem surowców energetycznych, a jej głównym zadaniem będzie opracowanie planu współpracy międzynarodowej w obszarze geologiczno-surowcowym. Przy wyborze perspektywicznych kierunków współpracy uwzględniane będą m.in. potencjał surowcowy państwa partnerskiego, jego stabilność polityczna i bezpieczeństwo, uwarunkowania logistyczne i prawne, istniejące relacje instytucjonalne oraz partnerstwa surowcowe z Polską i UE. Grupa będzie również pracowała nad mechanizmami wsparcia, w tym źródłami finansowania dla zagranicznych projektów wydobywczych, przetwórczych i recyklingowych realizowanych z udziałem polskich podmiotów, co ma sprzyjać ich ekspansji zagranicznej i zwiększeniu dywersyfikacji dostaw surowców do Polski.

Kolejnym działaniem jest współpraca międzynarodowa realizowana przez państwową służbę geologiczną (pełni ją Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy - PIG-PIB) z służbami geologicznymi innych państw. PIG-PIB koncentruje się na wzmacnianiu współpracy i integracji działań z innymi zagranicznymi jednostkami realizującymi zadania z zakresu geologii. Służba geologiczna stanowi zaplecze merytoryczne i wsparcie dla organów administracji rządowej realizujących zadania z obszaru surowcowego, jak również dla krajowych podmiotów prowadzących działalność poszukiwawczą poza granicami kraju. Zawierane w ten sposób partnerstwa zagraniczne stanowią podstawę do prowadzenia prac badawczych w krajach, które posiadają potencjał surowcowy. Pozyskana w ten sposób informacja geologiczna, zwłaszcza ta dotycząca złóż kopalin, jest początkiem całego procesu inwestycyjnego związanego z wykorzystaniem surowców naturalnych. Następnie w oparciu o te informacje podejmowane są konkretne inwestycje górnicze. Działania te mają na celu obniżenie ryzyka rozpoczęcia inwestycji w danym kraju.

Przykładem takich działań może być program *Pan-African Geological Capacity Building Programme* realizowany przez Unię Europejską na kontynencie afrykańskim, w którym aktywnie uczestniczy PIG-PIB (PanAfGeo¹). Celem programu jest podnoszenie kwalifikacji geologów z Afryki, w tym budowanie wiedzy i współpracy między Unią Europejską a Afryką. Obecnie trwa trzecia odsłona programu pn. Faza PanAfGeo+, która skupia się na zrównoważonym rozwoju, klimacie i walce z geozagrożeniami (np. osuwiskami w Rwandzie). PanAfGeo+ promuje długoterminową współpracę opartą na wiedzy, standardach i praktycznych rozwiązaniach, łącząc naukę, administrację i przemysł. Program jest również elementem strategii UE dotyczącej surowców krytycznych, wspierając bezpieczne i odpowiedzialne łańcuchy dostaw surowców w Europie i Afryce. Dodatkowo PIG-PIB realizuje zadanie polegające na monitoringu działań eksploracyjnych i wydobywczych na świecie w zakresie wybranych surowców krytycznych, strategicznych i kluczowych oraz monitoringu działalności wybranych państw w obszarze surowcowym.

W ramach dodatkowych działań krajowych, służących wzmocnieniu dywersyfikacji i bezpieczeństwa dostaw surowców powołano przy Radzie Gospodarowania Zasobami

¹ <https://panafgeo.eurogeosurveys.org/>

Ziemi², Grupę ds. współpracy międzynarodowej w obszarze surowcowo-geologicznym, której celem jest wspieranie Ministra Klimatu i Środowiska oraz Głównego Geologa Kraju w działaniach związanych z międzynarodową współpracą surowcową i zarządzaniem zasobami geologicznymi.

3. Czy resort dokonał audytu polskiego przemysłu (w szczególności sektorów: zbrojeniowego, chemicznego i energetycznego) pod kątem stopnia ich uzależnienia od surowców krytycznych pochodzących z kierunków obarczonych wysokim ryzykiem geopolitycznym (np. Chiny, Federacja Rosyjska)?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ), we współpracy z PIG-PIB, prowadzi analizy dotyczące zapotrzebowania krajowej gospodarki na surowce oraz bezpieczeństwa i dywersyfikacji ich dostaw, wykorzystywane m.in. na potrzeby aktualizacji Polityki Surowcowej Państwa. Analizy te nie mają formy odrębnego audytu poszczególnych sektorów przemysłu, lecz obejmują ocenę zależności surowcowych polskiej gospodarki, w tym ryzyka związanego z kierunkami importu. Jednym z takich działań było opracowanie pn. „Aktualizacje surowcowe – metodyka wyznaczania najważniejszych surowców dla polskiej gospodarki wraz z nowymi listami surowcowymi”, w ramach którego przygotowano wstępną listę surowców kluczowych dla polskiej gospodarki oraz wyznaczono surowce deficytowe. Dla surowców deficytowych przeprowadzono analizę stopnia dywersyfikacji źródeł importu i ryzyka przerw w dostawach, uwzględniając m.in. kierunki importu, rzeczywiste państwo produkcji surowca oraz przypadki, w których państwo będące bezpośrednim źródłem importu pełni jedynie rolę pośrednika. Zaktualizowano również dane dotyczące zapotrzebowania gospodarki krajowej na surowce kluczowe. Równolegle prowadzone są prace w ramach zadania „Analiza zapotrzebowania gospodarki krajowej na najważniejsze surowce mineralne. Prognozy i trendy surowcowe”, których celem jest określenie zapotrzebowania polskiej gospodarki na najważniejsze surowce mineralne w perspektywie krótko- i średnioterminowej.

4. Czy w ramach unijnej strategii Global Gateway Polska planuje podjąć dwustronne działania dyplomatyczne lub gospodarcze z państwami Afryki Zachodniej (takimi jak Gwinea, Ghana czy Nigeria), DRK, Gabon, Zimbabwe, Namibia i inne w celu zabezpieczenia dostaw boksytu, litu oraz metali ziem rzadkich dla krajowych przedsiębiorstw?

W zakresie właściwości MKiŚ działania te mogą być rozwijane przede wszystkim w ramach międzynarodowej współpracy surowcowej i Polityki Surowcowej Państwa, w tym poprzez planowaną grupę roboczą ds. międzynarodowej współpracy surowcowej działającą w ramach Zespołu ds. PSP. Jej zadaniem będzie m.in. identyfikacja perspektywicznych państw partnerskich i kierunków współpracy dla surowców krytycznych dla UE oraz kluczowych i deficytowych dla Polski, z uwzględnieniem potencjału surowcowego, stabilności, uwarunkowań inwestycyjnych i istniejących relacji z UE i Polską.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Departament Ekonomiczny MSZ, nie zidentyfikowano polskich projektów realizowanych w przedmiotowym zakresie w ramach unijnej strategii Global Gateway w państwach wskazanych w treści pytania.

² RGZZ - doradczy organ pomocniczy Ministra Klimatu i Środowiska, powołany 10 kwietnia 2024 r. więcej informacji: <https://bip.mos.gov.pl/organy-doradcze/rada-gospodarowania-zasobami-ziemi/index.html>

5. Jak Rząd RP odnosi się do coraz częstszych zakazów eksportu nieprzetworzonych surowców mineralnych (tzw. raw minerals export bans) wprowadzanych przez rządy państw Afryki Zachodniej i czy polskie programy wsparcia eksportu uwzględniają konieczność współfinansowania tamtejszej infrastruktury przetwórczej w formule partnerstwa?

Zgodnie z informacjami z MRiT Polska wspiera ekspansję zagraniczną polskich przedsiębiorstw, w tym realizację bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ), poprzez system instrumentów finansowych, ubezpieczeniowych, kapitałowych, informacyjnych i doradczych. Celem tych działań jest zwiększanie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw, budowanie ich trwałej obecności na rynkach zagranicznych, wzmacnianie polskiego kapitału oraz dywersyfikacja geograficzna działalności gospodarczej. Znaczenie zagranicznej ekspansji polskich przedsiębiorstw systematycznie rośnie. Według danych przywoływanych przez BGK, na koniec 2025 r. wartość polskich inwestycji za granicą wyniosła około 40 mld USD, co odpowiadało blisko 5 proc. PKB Polski. Jednocześnie potencjał dalszego rozwoju polskich inwestycji zagranicznych pozostaje znaczący. Poniżej niektóre przykłady przedmiotowego wsparcia:

- Zintegrowany system wsparcia – Team Poland

Istotnym krokiem w kierunku dalszego wzmocnienia systemu wsparcia było utworzenie w 2025 r. inicjatywy Team Poland, która integruje ofertę sześciu instytucji publicznych: Polskiego Funduszu Rozwoju (PFR), Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK), Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu (PAIH), Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE), Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) oraz Agencji Rozwoju Przemysłu (ARP). Celem Team Poland jest zapewnienie przedsiębiorcom bardziej kompleksowego wsparcia – od identyfikacji potencjalnego rynku i partnerów zagranicznych, poprzez przygotowanie i strukturyzowanie projektu, po jego finansowanie i zabezpieczenie ryzyka. Takie podejście ma szczególne znaczenie w przypadku inwestycji zagranicznych, które wymagają jednoczesnego wykorzystania kilku rodzajów instrumentów i kompetencji.

- Finansowanie inwestycji zagranicznych przez BGK

Kluczową rolę w finansowaniu ekspansji zagranicznej polskich przedsiębiorstw odgrywa Bank Gospodarstwa Krajowego. BGK oferuje finansowanie inwestycji zagranicznych zarówno polskim przedsiębiorstwom, jak i ich zagranicznym spółkom zależnym. Środki mogą być przeznaczone m.in. na akwizycje zagranicznych przedsiębiorstw lub innych aktywów, budowę zakładów produkcyjnych, rozwój sieci sprzedaży oraz inne projekty inwestycyjne. Standardowe finansowanie ekspansji zagranicznej ma formę długoterminowego kredytu inwestycyjnego, którego zabezpieczenie jest w pierwszej kolejności oparte na aktywach zagranicznego projektu lub podmiotu. Minimalna kwota tego rodzaju finansowania wynosi obecnie 5 mln euro. BGK wskazuje, że wspierał projekty polskich przedsiębiorstw m.in. w Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych, Chinach, Włoszech, Francji i na Węgrzech. W 2025 r. łączna kwota finansowania eksportu i ekspansji zagranicznej udzielonego przez BGK wyniosła 2,6 mld zł, a wsparcie uzyskało ponad 150 zagranicznych projektów polskich przedsiębiorstw. BGK rozwija również finansowanie poprzez współpracę z innymi instytucjami finansowymi. Przykładem jest inwestycja BGK w wysokości 20 mln euro w CVI Private Debt Fund II, której celem jest m.in. zapewnienie elastycznego finansowania dłużnego wspierającego ekspansję zagraniczną polskich spółek, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw.

- Wsparcie kapitałowe – Fundusz Ekspansji Zagranicznej PFR TFI

Drugim filarem systemu jest wsparcie kapitałowe oferowane przez PFR TFI poprzez Fundusz Ekspansji Zagranicznej 2 FIZ AN. Fundusz może współfinansować inwestycje zagraniczne polskich przedsiębiorstw poprzez instrumenty kapitałowe i dłużne. Może uczestniczyć zarówno w przejęciu zagranicznej spółki, jak i w utworzeniu nowego podmiotu za granicą lub rozwoju już istniejącej spółki zależnej. Fundusz może obejmować mniejszościowe udziały i dzielić z polskim przedsiębiorcą ryzyko biznesowe inwestycji, pozostawiając zarządzanie operacyjne po stronie polskiego partnera. Instrument ten znajduje zastosowanie zarówno na rynkach rozwiniętych, jak i rozwijających się. Przykładem aktualnego wykorzystania Funduszu jest inwestycja w projekt polskiej grupy 7R w Niemczech. W 2026 r. Fundusz Ekspansji Zagranicznej 2 objął mniejszościowy pakiet udziałów w zagranicznej spółce zależnej 7R, współfinansując projekt o łącznej wartości około 70 mln euro. Innym przykładem jest zaangażowanie Funduszu w rozwój działalności SECO/WARWICK w Stanach Zjednoczonych, w tym projekt realizowany przez spółkę Retech w Buffalo. Przykłady te pokazują, że instrument kapitałowy jest wykorzystywany nie tylko na rynkach Europy Środkowo-Wschodniej, lecz także w wysoko rozwiniętych gospodarkach, stanowiąc narzędzie budowy globalnych polskich przedsiębiorstw.

- Ograniczanie ryzyka inwestycji – KUBE

Istotnym elementem systemu jest również przejmowanie części ryzyka związanego z inwestycjami zagranicznymi przez Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUBE). Oferuje ona ubezpieczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych od skutków ryzyka politycznego i siły wyższej. Ochroną mogą być objęte m.in. nakłady inwestycyjne, nieruchomości i inne aktywa związane z inwestycją. Ubezpieczeniem mogą być objęte również inwestycje już istniejące. Ochrona może obejmować blisko 200 państw, maksymalny okres ochrony wynosi 20 lat, a poziom pokrycia może sięgać 90 proc. wartości inwestycji. Wypłata odszkodowania objęta jest gwarancją Skarbu Państwa. KUBE oferuje również ubezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie inwestycji bezpośrednich za granicą. Dzięki przejęciu części ryzyka bank może zwiększyć finansowanie projektu, a przedsiębiorca może ograniczyć konieczność angażowania własnych aktywów jako zabezpieczenia. Ubezpieczeniem może być objęte nawet 100 proc. należności wynikających z umowy kredytowej, a maksymalny okres spłaty kredytu wynosi 14 lat. Instrument ten może być stosowany również w przypadku akwizycji lub przejęcia zagranicznego podmiotu.

- Wsparcie informacyjne, doradcze i organizacyjne – PAIH

Wsparcie finansowe uzupełniane jest przez instrumenty oferowane przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu. PAIH wspiera przedsiębiorstwa w identyfikowaniu rynków zagranicznych, poszukiwaniu partnerów gospodarczych, przygotowaniu do wejścia na dany rynek, organizacji misji gospodarczych oraz nawiązywaniu kontaktów biznesowych. Agencja dysponuje siecią Zagranicznych Biur Handlowych obejmującą ponad 70 rynków, zapewniając polskim przedsiębiorstwom dostęp do wiedzy o lokalnych warunkach prowadzenia działalności oraz potencjalnych partnerach. W ramach rozwijanego modelu makroregionalnego przedsiębiorcy mają również jeden punkt kontaktu z ofertą PAIH i mogą korzystać ze wsparcia zarówno przy eksporcie, jak i realizacji projektów inwestycyjnych za granicą.

- Wsparcie inwestycji na rynkach afrykańskich

Afryka jest jednym z regionów, w których możliwe jest wykorzystanie zarówno standardowych instrumentów wsparcia ekspansji zagranicznej, jak i instrumentów związanych ze współpracą rozwojową i finansowaniem projektów na rynkach podwyższonego ryzyka. Polskie przedsiębiorstwa mogą korzystać m.in. z finansowania BGK oraz ubezpieczeń KUKE, przy czym w przypadku projektów o podwyższonym ryzyku możliwe jest wykorzystywanie również instrumentów gwarancyjnych i mechanizmów współpracy z europejskimi i zagranicznymi instytucjami finansowymi. Przykładem zaangażowania polskiego systemu wsparcia jest projekt modernizacji portów w Lagos w Nigerii. W kwietniu 2026 r. KUKE, we współpracy z brytyjską agencją UK Export Finance, zabezpieczyła finansowanie inwestycji o wartości około 1 mld USD. KUKE zapewniła reasekurację blisko połowy wartości finansowania. Projekt obejmuje kompleksową modernizację dwóch portów w Lagos, które obsługują około 90 proc. handlu zagranicznego Nigerii. W projekcie uczestniczą polskie przedsiębiorstwa. Przykład ten pokazuje, że wsparcie państwa może umożliwiać polskim przedsiębiorstwom udział również w dużych projektach infrastrukturalnych na rynkach afrykańskich, gdzie ryzyko polityczne, finansowe i regulacyjne jest wyższe niż na rynkach rozwiniętych.

Podsumowując, polski system wsparcia inwestycji zagranicznych opiera się obecnie na komplementarnym wykorzystaniu finansowania dłużnego BGK, finansowania kapitałowego PFR TFI i innych instrumentów PFR, ubezpieczeń i przejmowania ryzyka przez KUKE oraz wsparcia informacyjnego, doradczego i organizacyjnego PAIH. Integracja tych instrumentów w ramach Team Poland ma na celu zapewnienie przedsiębiorcy możliwie kompleksowej ścieżki wsparcia – od identyfikacji rynku i przygotowania projektu, poprzez pozyskanie finansowania, aż po zabezpieczenie ryzyka związanego z inwestycją. System ten ma charakter globalny i jest dostępny zarówno na rynkach rozwiniętych, jak i rozwijających się. Afryka, w tym rynki o podwyższonym ryzyku, stanowi jeden z kierunków, na których instrumenty te mogą być wykorzystywane, czego przykładem jest udział KUKE w finansowaniu modernizacji portów w Nigerii. Jednocześnie zasadniczym celem polityki państwa pozostaje szeroka internacjonalizacja polskich przedsiębiorstw oraz zwiększanie ich zdolności do konkurowania i inwestowania na rynkach całego świata.

W zakresie działań pozostających we właściwości MKiŚ, w ramach Zespołu ds. Polityki Surowcowej Państwa, powołano grupę roboczą ds. mechanizmów wsparcia projektów surowcowych. Celem grupy jest wypracowanie mechanizmów, w tym źródeł finansowania, wspierających realizację działań określonych w Polityce Surowcowej Państwa, zarówno w odniesieniu do krajowych projektów strategicznych, zgodnych z CRMA, jak i zagranicznej ekspansji surowcowej polskich przedsiębiorstw. W tym zakresie analizowane będzie wykorzystanie dostępnych instrumentów unijnych i krajowych oraz możliwości zaangażowania m.in. EBI, EBRD, BGK, KUKE, PAIH i PFR, również na potrzeby projektów realizowanych w państwach trzecich, które mogą obejmować rozwój lokalnych zdolności przetwórczych i infrastruktury. Kwestia konkretnych modeli współfinansowania takich przedsięwzięć, w tym w państwach Afryki Zachodniej, będzie przedmiotem dalszych prac i uzgodnień z właściwymi instytucjami.

6. Czy zakłady MESKO S.A. w Skarżysku Kamiennej jako jedno z kluczowych przedsiębiorstw o znaczeniu strategicznym, z dużym udziałem w programie SAFE ma precyzyjnie zmapowany łańcuch dostaw i jest przygotowane na wykorzystanie narzędzi i sprostanie obowiązkom wynikającym z rozporządzenia CRMA?

W zakresie właściwości MKiŚ należy wskazać, że CRMA przewiduje obowiązki dotyczące odporności łańcuchów dostaw surowców strategicznych dla określonych dużych przedsiębiorstw. Zgodnie z art. 24 CRMA przedsiębiorstwa objęte tym przepisem są zobowiązane co najmniej raz na trzy lata przeprowadzać ocenę ryzyka łańcucha dostaw, obejmującą m.in. mapowanie miejsc wydobycia, przetwarzania lub recyklingu wykorzystywanych surowców strategicznych, analizę czynników mogących wpływać na ich dostawy oraz ocenę podatności na zakłócenia. W przypadku stwierdzenia istotnych ryzyk powinny również podejmować działania służące ich ograniczeniu, w tym poprzez dywersyfikację dostaw. Na obecnym etapie nie wiadomo, czy MESKO S.A. zostanie objęte tymi obowiązkami, ponieważ duże przedsiębiorstwa podlegające art. 24 CRMA będą identyfikowane na poziomie UE.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Galos
Podsekretarz Stanu - Główny Geolog Kraju
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM